

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 4 1 5 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 2 ≡≡≡

Obča geografija – Geografija Slovenije

Torek, 10. junij 2014 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

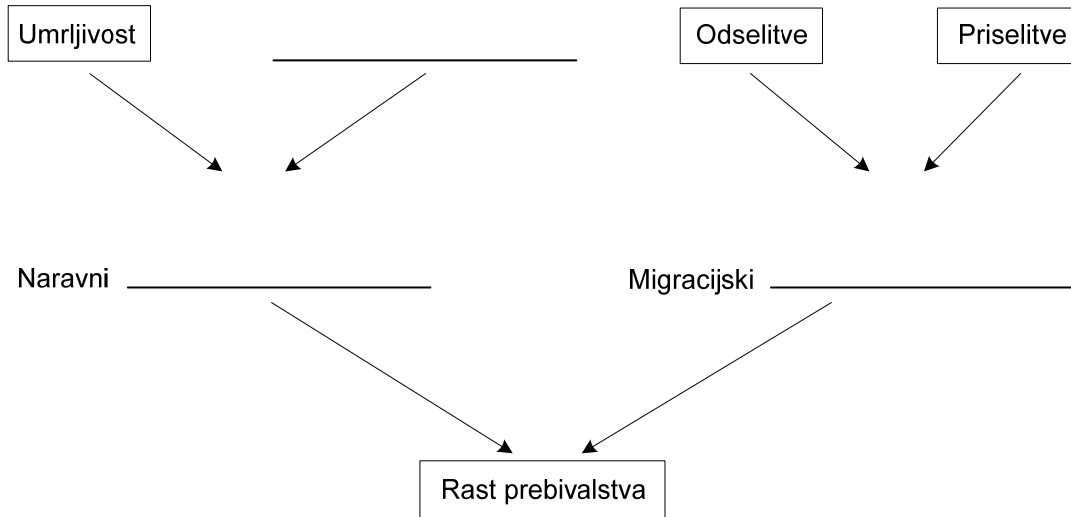
Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

*Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 1 prazno.
Barvna priloga ima 4 strani (13–16).*

Obča

1. Na sliki so shematsko prikazani vsi pojavi, ki vplivajo na rast števila prebivalcev nekega območja. Na črte vpišite manjkajoče pojme.

(2 točki)

2. K vsaki trditvi napišite vrsto družbene sestave prebivalstva, ki je opisana.

V obmejnih vasicah vztrajajo le še kmetje. _____

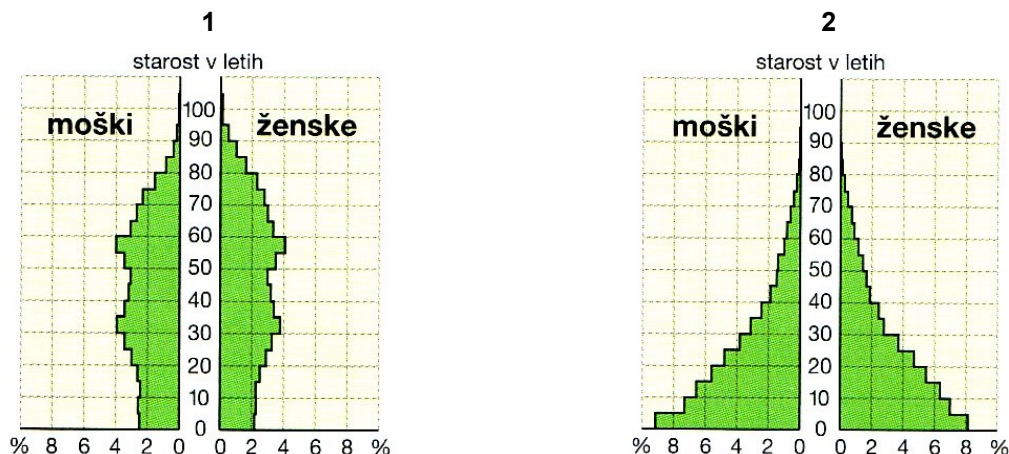
V starem delu mesta je veliko muslimanov. _____

Slovencev je v večini naselij več kot 80 %. _____

(2 točki)

3. Starostni piramidi 1 in 2 na sliki 1 prikazujeta značilnosti prebivalstva dveh držav. K trditvam pripišite številko starostne piramide, za katero veljajo.

Slika 1

(Prirejeno po: Atlas sveta za osnovne in srednje šole, str. 176. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2010)

- _____ Število prebivalcev v državi počasi upada.
 _____ Pričakovano trajanje življenja je med najdaljšimi na svetu.
 _____ Zaradi demografske eksplozije imajo težave z zagotavljanjem zdravstvene oskrbe.
 _____ Starostna piramida prikazuje prebivalstvo gospodarsko visoko razvite države.

(2 točki)

4. Opišite tri vzroke, zaradi katerih se izobraženi strokovnjaki priseljujejo v gospodarsko najbolj razvite države sveta.

- 1 _____
 2 _____
 3 _____

(2 točki)

5. Po svetu sprožajo valove beguncev politični vzroki in naravne nesreče. Pojasnite na dveh primerih, kako podnebne spremembe vplivajo na porast števila beguncev.

- 1 _____

 2 _____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Promet pomembno vpliva na kakovost zraka v slovenskih kotlinah. Med spodnjimi dejavniki obkrožite tista dva, ki izrazito povečata koncentracije prometnih izpustov v zraku.

višja nadmorska višina slabša prevetrenost oddaljenost od morja
temperaturni obrat orografske padavine

(2 točki)

7. Slika 1 v barvni prilogi prikazuje zmanjševanje izpustov žvepovega dioksida v Sloveniji. Obkrožite dejavnost, ki vseskozi prispeva največji delež teh izpustov.

promet kmetijstvo energetika

(1 točka)

8. Imenujte največje zavarovano območje v Sloveniji in opišite dve pozitivni posledici njegovega obstoja z vidika varstva narave.

Zavarovano območje: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

9. Slika 2 v barvni prilogi prikazuje kakovost kraških voda in podtalnice v Sloveniji. Napišite ime sedimenta, ki prevladuje na območjih s podtalnico, in opišite tri neustrezna človekova ravnanja, zaradi katerih je kakovost podtalnice v severovzhodni Sloveniji slaba.

Sediment: _____

Opis:

1 _____

2 _____

3 _____

(3 točke)

10. Pojasnite vpliv naravnih značilnosti Tržaškega zaliva na ekološko občutljivost morja.

(2 točki)

Slovenija 2

11. Razložite, kaj pomeni trditev: »Stopnja urbanizacije v Sloveniji je 65 %.«

(1 točka)

12. K trditvam napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

_____ Za slovensko poselitev je značilna velika razpršenost naselij.

_____ V podeželskih naseljih se večina prebivalstva ukvarja s kmetijstvom.

_____ Po dolinah in hribovjih Predalpskih pokrajin so najbolj razširjene dolge obcestne vasi.

_____ Suburbanizirana naselja v okolici mest so ohranila svoje prvotne funkcije in videz.

(2 točki)

13. Obkrožite obliko naselja, ki ga prikazuje slika 3 v barvni prilogi, in opišite značilnost reliefa, ki je omogočila njegov nastanek.

spalno naselje

zaselek

razloženo naselje

Opis: _____

(2 točki)

14. Mesti na levi smiselno povežite s trditvami na desni, tako da pred vsako mesto v levem stolpcu vpišete le eno ustrezno črko iz desnega stolpca.

_____ Murska Sobota

_____ Ptuj

A Leži ob reki Dravinji.

B Je središče Prekmurja.

C Je moderno turistično letovišče.

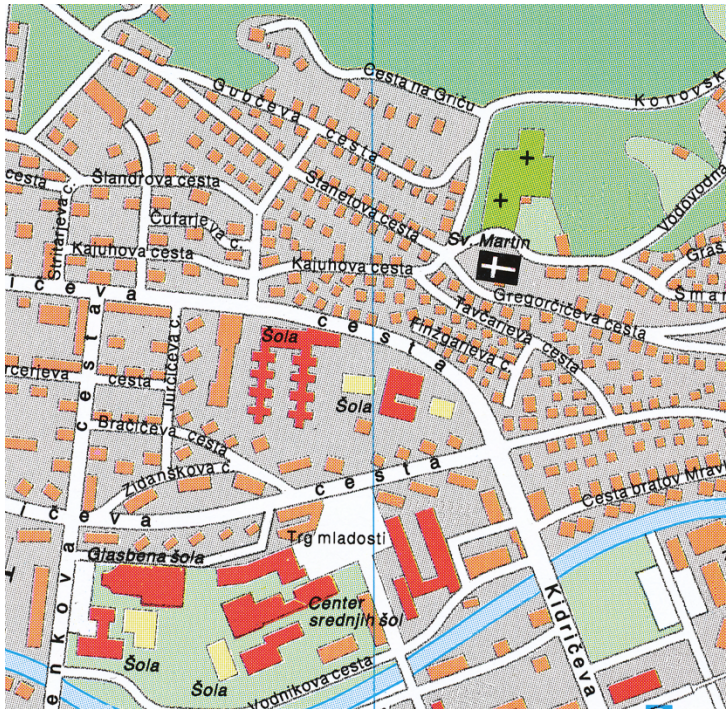
D Ima terme.

E Leži ob najstarejši železniški progi.

(2 točki)

15. S pomočjo slike 2, ki prikazuje del izbranega slovenskega mesta, imenujte dve različni funkciji, ki prevladujeta v tem delu mesta.

Slika 2

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za šolo in dom, str. 52. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1994)

(1 točka)

16. Na sliki 4 v barvni prilogi je Nova Gorica. Pojasnite, zakaj je to mesto nastalo šele po drugi svetovni vojni, in opišite dve značilnosti, v katerih se poleg starosti razlikuje od starih srednjeveških mest.

Pojasnitev: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

17. Pred vsako pokrajino v levem stolpcu napišite črko le tistega kraja iz desnega stolpca, ki se nahaja v njej.

_____ Zahodno predalpsko hribovje	A Mežica
_____ Vzhodno predalpsko hribovje	B Bovec
_____ Severovzhodno predalpsko hribovje	C Laško
	D Idrija
	E Celje

(2 točki)

18. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

DA	NE	Na gospodarski razvoj Pohorja je odločilno vplivalo rudarstvo.
DA	NE	V Predalpskih pokrajinah živi večina slovenskega prebivalstva.
DA	NE	V Zahodnem predalpskem hribovju je veliko železniško križišče.

(2 točki)

19. Slika 3 prikazuje tipičen prerez največje doline v Vzhodnem predalpskem hribovju. Obkrožite kamnino, ki prevladuje na območju, označenem s črko A.

Slika 3

(Vir: Senegačnik, J., 1999: Živim v Sloveniji, geografija za 8. razred OŠ. Delovni zvezek, str. 35. Modrijan. Ljubljana)

tonalit peščenjak apnenec skrilavec

(1 točka)

20. Pojasnite nastanek barij na Pohorju.

(2 točki)

21. Slika 5 v barvni prilogi prikazuje gospodarski objekt v Predalpskem hribovju. Napišite ime objekta in pojasnite njegovo vlogo pri razvoju pokrajine, v kateri je bil zgrajen.

Ime objekta: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

Slovenija – pokrajine 2

22. Pomagajte si s sliko 6 v barvni prilogi in imenujte pokrajini v Obsredozemskih pokrajinah, ki sta označeni s črkama A in B, ter reko, ki je označena s črko C.

A _____

B _____

C _____

(2 točki)

23. Pri vsaki trditvi obkrožite črko pokrajine s slike 6 v barvni prilogi, na katero se trditev nanaša.

A B Značilen je površinski vodni tok.

A B Po večini jo sestavljajo mezozojske kamnine.

A B Kmetijstvo je usmerjeno v sadjarstvo, vinogradništvo in poljedelstvo.

A B Prevladujejo rjave pokarbonatne prsti.

(2 točki)

24. Imenujte kamnino, iz katere je zgrajen klif, ki ga prikazuje slika 7 v barvni prilogi, in opišite eno značilnost, po kateri se ta kamnina razlikuje od apnenca.

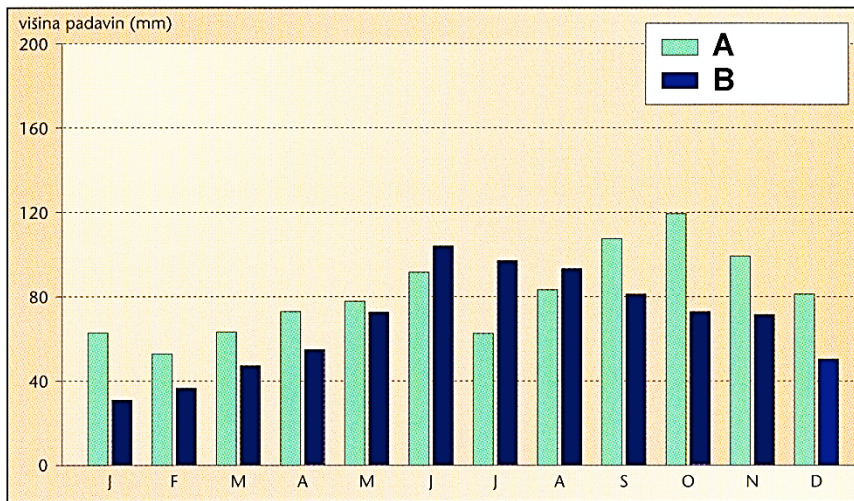
Kamnina: _____

Opis: _____

(2 točki)

25. Slika 4 prikazuje razporeditev povprečnih mesečnih višin padavin v Seči in Murški Soboti. Iz legende izpišite črko, ki označuje obmorsko vremensko postajo Seča, in imenujte vrsto padavin po nastanku, ki prevladujejo v obmorskih krajih.

Slika 4

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2011: Slovenija 1, geografija za 3. letnik gimnazij, str. 30. Modrijan. Ljubljana)

Črka: _____

Vrsta padavin po nastanku: _____

(2 točki)

26. Slika 8 v barvni prilogi prikazuje gospodarsko dejavnost, ki je vplivala na litoralizacijo slovenske obale. Imenujte to dejavnost in pojasnite, kako je proces litoralizacije vplival na demografske značilnosti v gričevnatem zaledju.

Dejavnost: _____

Pojasnitev: _____

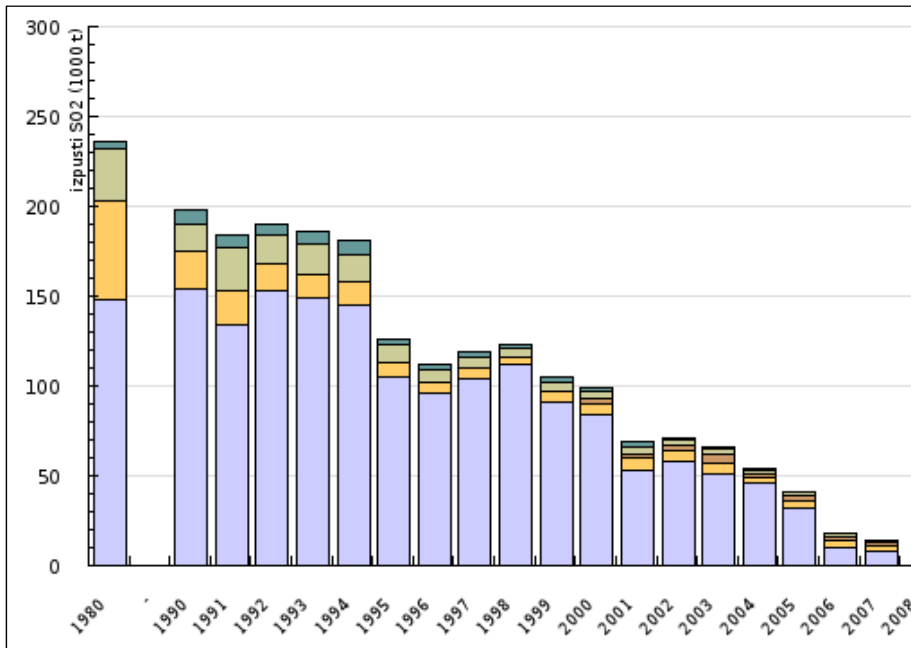
(2 točki)

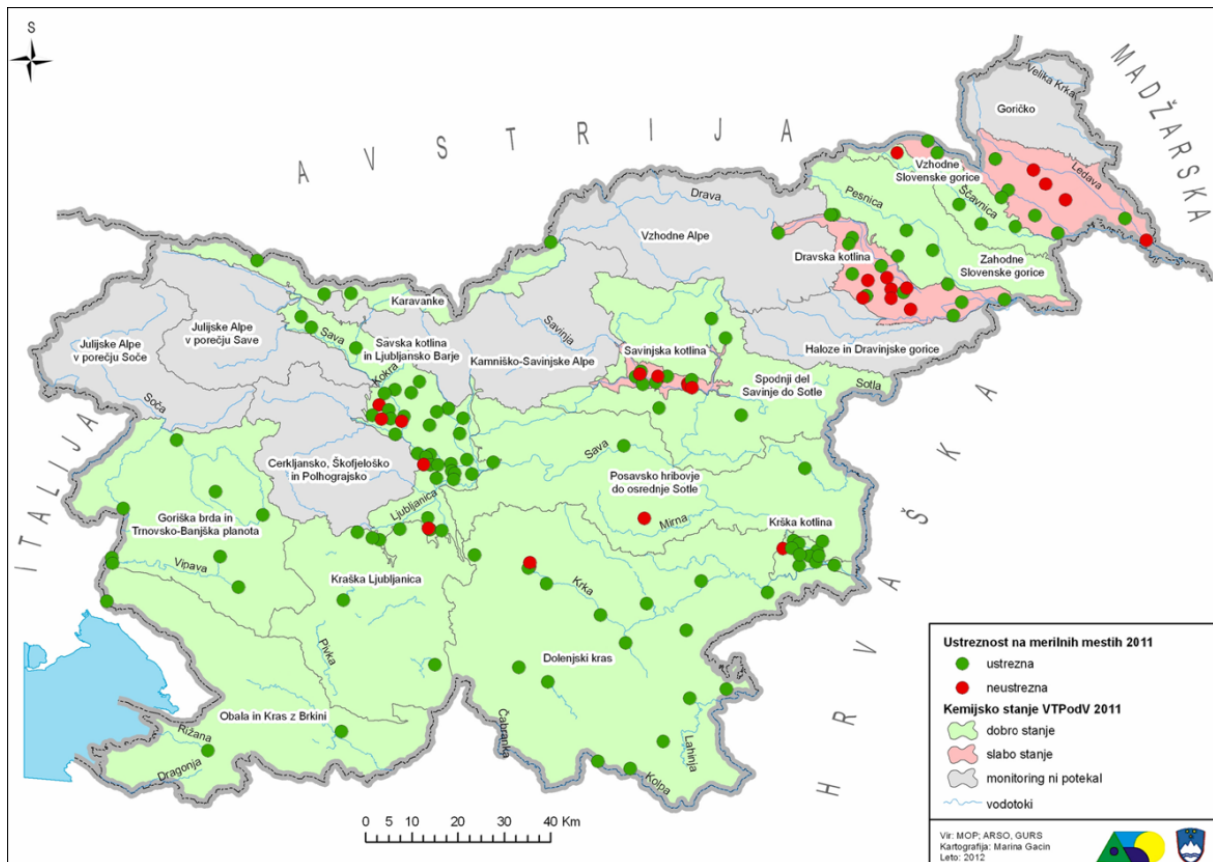
Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 1: Prispevek dejavnosti k izpustom žveplovega dioksida v Sloveniji
 (Prirejeno po: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=208. Pridobljeno: 4. 2. 2013.)

Slika 2
 (Vir: Gacin, M., in Mihorko, P., 2012: Ocena kemijskega stanja podzemnih voda v Sloveniji v letu 2011, str. 11. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencija Republike Slovenije za okolje. Ljubljana)

Slika 3

(Vir: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 131. Modrijan. Ljubljana)

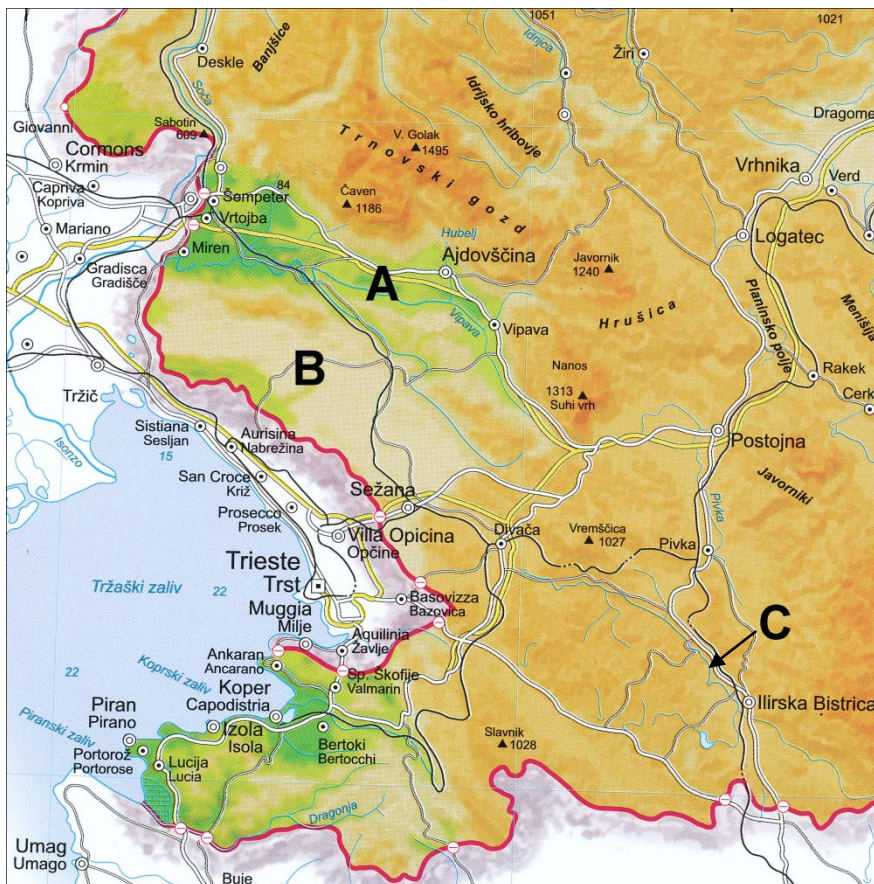
Slika 4

(Vir: http://beta1.finance-on.net/pics/cache_F2/F23EU_nova_gorica2_el.1164045428.jpg. Pridobljeno: 4. 2. 2013.)

Slika 5

(Vir: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/07/IMG_2581.jpg. Pridobljeno: 4. 2. 2013.)

Slika 6

(Prirejeno po: Lovrenčak, F., 2004: Geografski atlas Slovenije za osnovno in srednje šole, str. 22. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

Slika 7

(Vir: <http://www.pictureslovenia.com/media/img/pic/500/248/1913401625065314.jpg>. Pridobljeno: 20. 2. 2013.)

Slika 8

(Vir: http://www.nsi.si/print.html&p_docid=4740. Pridobljeno: 20. 2. 2013.)